

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ

ONDERWERP
extern advies voor kinderboerderij/
ontmoetingsplek Limmel

DATUM
20 september 2024
Verz. 24 september 2024

BIJLAGEN
1: rapport van
adviesbureau Peter
Hovens

BEHANDELD DOOR
J (Judith) Egter

TELEFOONNUMMER
043 350 4466

ONZE REFERENTIE
2024.03213

E-MAILADRES
Judith.Egter@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

De afgelopen maanden is onderzoek gedaan naar de situatie en het toekomstperspectief van kinderboerderij Limmel en de schuur van hoeve Rome. De aanleidingen waren:

1. Vragen over de kwaliteit en het functioneren van de kinderboerderij.
2. Het feit dat de kinderboerderij en gebruikers van de schuur momenteel geen (maatschappelijke) huur en energiekosten kunnen betalen, terwijl dit conform de Kadernota Grond- en Vastgoedbeleid wel zou moeten.

Vanuit deze context heeft de gemeente aangeboden om procesbegeleiding te regelen om te zoeken naar een oplossing. De gemeente vond Bestuurskundig Adviesbureau Peter Hovens bereid om deze opdracht uit te voeren. Op 7 maart 2024 gingen de gebruikers hiermee akkoord.

Proces tot nu toe

Samen met de gebruikers en een brede groep belanghebbenden in Limmel, heeft de heer Hovens de huidige situatie rond de kinderboerderij en de schuur in kaart gebracht, de wensen en behoeften van de buurt besproken en gekeken naar een mogelijk toekomstperspectief voor de kinderboerderij en schuur. Op dinsdagavond 27 augustus jl. zijn de conclusies van het onderzoek besproken met alle betrokken partijen. De gemeente was als toehoorder aanwezig. Op 4 september is het rapport onder embargo met de gebruikers gedeeld. Gelijktijdig met het uitbrengen van deze RIB, wordt dit rapport openbaar gemaakt en gedeeld met de overige personen en instanties die bij het onderzoek van Peter Hovens waren betrokken.

Conclusies

Voor het onderzoek zijn 56 gesprekken gevoerd; met bewoners, partijen die van de betreffende locatie gebruik maken, medewerkers van de gemeente en professionele organisaties als Stichting Trajekt en de Dierenambulance. Het rapport geeft aan dat in Limmel een grote behoefte is aan een laagdrempelige ontmoetingsplek en dat Kinderboerderij Limmel daar in belangrijke mate in voorziet. In het rapport worden zorgen geuit over zowel de huidige situatie als de toekomstbestendigheid ervan. De kinderboerderij functioneert met minimale middelen en menskracht en is kwetsbaar. Ook is het ontbreken van een huurovereenkomst voor de schuur en de kinderboerderij niet meer verdedigbaar. Ten aanzien van dierenwelzijn en het speeltoestel wordt voldaan aan de minimale eisen en wettelijk gezien zijn geen ontoelaatbare feiten aan de orde. Tegelijkertijd is de ondergrens van wat verantwoord is, wel bereikt. Volgens de onderzoeker is een aantal ingrijpende veranderingen noodzakelijk.

DATUM
20 september 2024

Aanbevelingen

De belangrijkste aanbevelingen in het rapport zijn:

- Vernieuwing van het bestuur van de kinderboerderij
- Professionalisering van het beheer van de kinderboerderij
- Toename van het aantal vrijwilligers van de kinderboerderij
- Herinrichting en fysieke opwaardering tot een brede ontmoetingsplek en inpassing in de omgeving.

Volgens het rapport is financiële en organisatorische ondersteuning door de gemeente bij dit proces noodzakelijk, maar kan een verbeterplan alleen slagen als ook de bewoners de schouders hieronder zetten. Het adviesbureau denkt daarbij aan het oprichten van een organisatie van inwoners die de ontmoetingsplek, in overleg met de gemeente, gaat vormgeven en die de organisatie en exploitatie gaat uitvoeren.

Reactie van de gebruikers

De conclusies en aanbevelingen van het onderzoek zijn bij de gebruikers met gemengde gevoelens ontvangen. Over het algemeen scharen zij zich achter de aanbevelingen en vaststellingen uit het rapport. Maar er zijn ook betrokkenen die de conclusie, dat de huidige situatie te wensen over laat, pijnlijk vinden en moeilijk kunnen accepteren. We begrijpen goed dat het rapport, vooral voor de vrijwilligers van de kinderboerderij, een aantal confronterende conclusies bevat. Sommigen zetten zich al jaren in voor de kinderboerderij, enkelen van hen zelfs meer dan zes dagen per week. Dit verdient ons respect. De gemeente concludeert echter op basis van het rapport dat verbetering van de situatie nodig is.

Vervolg

Het rapport schetst een proces van minimaal 1,5 jaar waarin een plan moet worden opgesteld voor het optuigen van een nieuwe organisatiestructuur en het opknappen en herinrichten van de ontmoetingsplek. Hierna volgt een periode waarin de plannen stapsgewijs kunnen worden uitgevoerd om zo tot een levensvatbare situatie te komen. Het gaat om een intensief proces waarbij veel inzet van de bewoners, maar ook van de gemeente wordt gevraagd. Wij zien het als onze rol om de inwoners van Limmel te helpen en te ondersteunen in dit proces en gedurende dit proces de continuïteit en kwaliteit van de kinderboerderij te borgen.

We streven naar een vervolgproces waarin we, samen met de belanghebbenden van Limmel, stappen zetten in de richting van het potentieel dat het rapport schetst voor een toekomstige florierende, brede ontmoetingsplek. Wij hebben de gebruikers uitgenodigd voor een startoverleg op 4 oktober om elkaars wensen te bespreken en te praten over het vervolg.

DATUM
20 september 2024

Het onderzoek treft u aan in de bijlage.

Hoogachtend,

Alain Garnier,
Wethouder Sociale zaken, Gezondheid, Arbeidsmarktbeleid en Vastgoed

Jeroen Hoenderkamp
Wethouder Wmo, Welzijn, Inburgering en Coördinatie Sociaal Domein

Raadsinformatiebrieven

Limmel

N U

~~of nooit~~

i i
t t
e z
u i
w c
t

Bestuurskundig Adviesbureau Peter Hovens

4 september 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Verantwoording over het proces	5
3. Limmel, een stadsdorp	6
4. Ontstaansgeschiedenis kinderboerderij	7
5. Punten van zorg	8
5.1 <i>Het verenigingsleven staat onder druk</i>	8
5.2 <i>Ontmoetingsplekken hebben het moeilijk</i>	8
5.3 <i>De kinderboerderij kent een geschiedenis van gedoe en onzekerheid</i>	9
5.4 <i>De verhouding tussen gemeente en kinderboerderij is ernstig verstoord</i>	10
5.5 <i>Onderzoeken is luisteren</i>	11
6. Goede bedoelingen zijn niet genoeg	12
7. Perspectief: Nieuw Uitzicht (NU)	14
7.1 <i>De noodzaak om in actie te komen</i>	14
7.2 <i>Gemeentelijk beleid sluit aan op de ambitie</i>	14
7.3 <i>Planvorming</i>	15
7.4 <i>De inbreng van de inwoners van Limmel</i>	16
7.5 <i>Financiële opgave</i>	17
8. Stappenplan	18
8.1 <i>Korte termijn (tot eind 2024)</i>	18
8.1.1 <i>Het aanstellen van een procesbegeleider</i>	18
8.1.2 <i>Het aanstellen van een beheerder</i>	18
8.1.3 <i>Het formeren van de ontwikkelingsorganisatie</i>	18
8.1.4 <i>Het werven van actieve deelnemers</i>	19
8.1.5 <i>Het oprichten van de Vereniging Leefbaar Limmel</i>	19
8.1.6 <i>Het sluiten van een intentieovereenkomst</i>	19
8.2 <i>Middellange termijn (eerste helft van 2025)</i>	20
8.2.1 <i>Het opstellen van een inrichtingsplan</i>	20
8.2.2 <i>Het opstellen van een inpassingsplan</i>	20
8.2.3 <i>Het werven van fondsen</i>	20
8.3 <i>Lange termijn (vanaf tweede helft van 2025)</i>	20
8.4 <i>Het indicatieve tijdpad</i>	21
9. Afsluitende woorden	22
Bijlage 1 Overzicht geraadpleegde bronnen	23
Bijlage 2 Overzicht van geraadpleegde sleutelfiguren	25

1. Inleiding

In 2021 overweegt de gemeente Maastricht om de Hoeve Rome, inclusief kinderboerderij en Schuur via een tender te verkopen aan een partij met een maatschappelijke functie, wel met de nadrukkelijke bedoeling om de kinderboerderij te behouden. Uiteindelijk is de keus gemaakt om alleen de Hoeve te verkopen. De gemeente wilde wel dat de situatie eindelijk juridisch en financieel goed zou worden geregeld met een huur-/gebruiksovereenkomst en het betalen van huurpenningen. Er was voor de kinderboerderij (excl. de schuur) in het verleden een gebruiksovereenkomst gesloten met het BuurtNetWerk Limmel, maar deze is in 2017 door het netwerk opgezegd. Strikt genomen heeft de Stichting Kinderboerderij Limmel geen enkele juridische positie en dat geldt ook voor de andere gebruikers van de schuur.

De gemeente stelt dat tegenover het gebruik van de grond/opstallen een financiële vergoeding moet staan van circa € 10.000 per jaar. Het betreft maatschappelijke huur, dus zonder winstoogmerk, voor de kinderboerderij en de schuur samen. Daarbij komen nog energie- en overige kosten. Deze worden sinds jaar en dag door de gemeente betaald.

Dit standpunt van de gemeente is aan de gebruikers van de schuur en kinderboerderij medegedeeld. Dit zorgde voor onrust, omdat de betrokkenen geen mogelijkheden zien om dit financieel voor elkaar te boksen. Daarop heeft de gemeente aangeboden om procesbegeleiding te regelen om te zoeken naar een oplossing.

De gemeente heeft Bestuurskundig Adviesbureau Peter Hovens bereid gevonden deze opdracht uit te voeren. Op 7 maart 2024 zijn de gebruikers hiermee akkoord te gaan.

Het was voor Hovens helder dat de kwestie rondom de kinderboerderij een hele geschiedenis kent en dat die tot op de dag van vandaag emotioneel doorwerkt en de verhouding tussen hen en de gemeente behoorlijk belast.

Hovens opperde daarom dat het noodzakelijk was een behoorlijk aantal gesprekken te voeren om feiten, meningen en gevoeligheden op tafel te krijgen. Alle belanghebbenden kregen de gelegenheid om sleutelfiguren aan te dragen. Dat werden er meer dan verwacht. Uiteindelijk heb ik met 56 mensen gesprekken gevoerd.

2. Verantwoording over het proces

De aangedragen sleutelfiguren zijn allemaal benaderd. Op een enkeling na, is met iedereen gesproken. Gedurende het proces zijn er nog mensen aan de lijst toegevoegd. De gesprekken zijn in drie ronden ingedeeld. De eerste ronde heb ik gesproken met inwoners, vertegenwoordigers van verenigingen en (ex-)vrijwilligers van de kinderboerderij. De tweede ronde heb ik gebruikt om professionals te spreken, zoals ambtenaren en medewerkers van maatschappelijke organisaties. Beide gespreksronden hebben zeer waardevolle informatie opgeleverd, die mij in staat stelden om vast te stellen wat er allemaal mis was, waar de oorzaken daarvan lagen, maar ook welke perspectieven er voor de toekomst in beeld kwamen.

Dit alles heb ik gebruikt voor gespreksronde 3 met de meest direct betrokkenen om na te gaan of mijn opvattingen werden gedeeld. Het eerste gesprek was met de wethouders Alain Garnier en Jeroen Hoenderkamp met ambtelijke ondersteuning. Zonder dat er concrete toezeggingen werden gedaan, proefde ik wel steun voor mijn gedachtenlijn. Dat was cruciaal voor mij om de resterende gesprekken met de meest betrokkenen te voeren.

Ik had van tevoren aangekondigd dat ik van de gesprekken verslagen zou maken en deze zou ombouwen naar een bloemlezing als terugkoppeling en onderbouwing van mijn verhaal. De wijze van verwoording zou ervoor moeten zorgen dat geuite meningen en opvattingen niet tot de persoon herleidbaar zou mogen zijn. Mij is gebleken dat dit laatste niet haalbaar was. Gelet op het gegeven dat er nogal pittige uitspraken over personen zijn gedaan (en dat mag) zou een bloemlezing met citaten schadelijk kunnen zijn. Kortom, ik heb ervoor gekozen geen bloemlezing te schrijven.

Dat wil niet zeggen dat ik de bedoelde pittige uitspraken ter zijde heb geschoven. Ook deze hebben een rol gespeeld in mijn meningsvorming. Deze kan de lezer terugvinden in de kritische noten die ik hier en daar kraak.

Laat ik ten slotte nog een ding helder stellen. Ik heb dit proces volstrekt onafhankelijk doorlopen. Op geen enkele manier heeft de gemeente als opdrachtgever invloed gehad op de inhoud van dit document. Dat is zelfs niet geprobeerd.

3. Limmel, een stadsdorp

BuurtNetWerk Limmel noemt deze wijk van Maastricht steevast ‘stadsdorp’. Dat is een mooie term die de lading dekt. Het karakter van een dorp met stedelijke invloeden.

Jerôme Opbroek heeft in juni 2022 een onderzoek afgerond met als centrale vraag op welke manier bewoners die al langer in Limmel wonen betekenis geven aan hun directe leefomgeving en hoe zij omgaan met veranderingen.¹

De constatering van Opbroek bevestigen het beeld dat ik heb gekregen via de gesprekken die ik heb gevoerd.

Limmel werd met regelmaat geconfronteerd met nieuwe inwoners als gevolg van een hoog aantal sociale huurwoningen. Dat nam dusdanige vormen aan dat er ook wel gesproken werd van Limmel als afvoerputje. Anderen spreken dit beeld tegen. De gemeenschap was en is telkens weer bereid om anderen op te nemen en dat is prijzenswaardig. De andere kant van de medaille is dat de nieuwkomers geen bijdrage leveren aan het verenigingsleven, dat het toch al niet makkelijk heeft. Toch kunnen nieuwkomers, zoals de mensen uit Oekraïne, op hun eigen manier een bijdrage leveren aan de leefbaarheid. Daar moet je open voor staan.

Hoe dan ook, het ontbreekt aan een goede mix. De hoop is nu gevestigd op het project Limmel aan de Maas, dat moet zorgen voor meer jonge en kapitaalkrachtige inwoners en de verbinding naar Maastricht verstevigt.

Verder stelt Opbroek vast dat het vertrouwen in de gemeente Maastricht laag is. Een van de opgaven is om te werken aan herstel van dat vertrouwen. Ik stel vast dat het met het vertrouwen in de gemeente dramatisch is gesteld. Ook het proces waar dit document het resultaat van is werd met argusogen bekeken, omdat de gemeente opdrachtgever was.

Ook ik kom ten slotte – net als Opbroek – tot de conclusie dat er veel waardering is voor BuurtNetWerk Limmel. Dat is helemaal terecht. Ze hebben meerdere keren de gemeente op andere gedachten weten te brengen met betrekking tot ingrepen in de fysieke leefomgeving in het voordeel van het stadsdorp Limmel. Door de focus op met name de fysieke leefomgeving heeft de buurtnetwerkorganisatie weinig tot geen invloed op de sociale leefomgeving. Vanuit de verbindende rol en het doorontwikkelen van het netwerk in de buurt is dit nog een aandachtspunt. Daarover later meer.

¹ Limmel, een lichte gemeenschap in zware tijden, Kwalitatief onderzoek naar de leefomgeving in de Maastrichtse woonwijk Limmel.

4. Ontstaansgeschiedenis kinderboerderij

Wim Gorren heeft op een zeer toegankelijke manier de geschiedenis van Hoeve Rome en de Kinderboerderij beschreven: 'Van Hoeve Rome tot Kinderboerderij Limmel' van 14 december 2020.

Vanaf 1986 werd er serieus nagedacht over het inrichten van een dierenverblijf. Uiteindelijk werd op 26 mei 1990 de Kinderboerderij Limmel officieel geopend. Daarna werden er tweedehands speeltoestellen geplaatst, zodat kinderen er ook konden spelen. Het grote speeltoestel 'Kid Builders' werd in april 1992 geplaatst. Dat toestel staat er nog, maar is ondertussen toe aan vervanging.

De schuur werd tot 1990 door de gemeente gebruikt. Daarna kwam het beschikbaar voor de verenigingen, die er dankbaar gebruik van maakten en het gingen gebruiken als opslagruimte. Vanaf 1999 benutten de Braniemeekers de schuur voor het bouwen van de carnavalswagen. Dat gebeurt nog steeds.

In december 1993 heeft Buurtraad Limmel het beheer van de kinderboerderij officieel overgedragen aan Jean en Riny Theunissen, die dit werk tot 2009 bleven doen. Nadien waren Buurtbeheerbedrijven Maastricht en Stichting Dier in Nood betrokken bij het beheer van de kinderboerderij, maar steeds onder verantwoordelijkheid van de Buurtraad.

Op 21 november 2014 werd de Stichting Kinderboerderij Limmel officieel opgericht met als voorzitter Theo Dassen en beheerder Anita Kraft.

In de statuten staat de volgende doelstelling: de instandhouding van de kinderboerderij Limmel als laagdrempelige kinderboerderij te waarborgen, alsmede het bevorderen van de toegankelijkheid, de aantrekkelijkheid en de educatieve, recreatieve, sociale en culturele functie van de boerderij voor de buurt, Maastricht en omgeving waarbij het welzijn van de dieren vooropstaat.

Het bestuur bestaat op dit moment uit een ad interim-voorzitter (sinds december 2018), een vicevoorzitter (sinds juli 2021) en een penningmeester (sinds december 2018).

5. Punten van zorg

5.1 Het verenigingsleven staat onder druk

Tijdens de vele gesprekken die ik heb gehad zijn een behoorlijk aantal punten van zorg en ongemakken benoemd. Alle gesprekken werden gevoerd vanuit een oprechte en eerlijke houding en vooral vanuit betrokkenheid bij het stadsdorp Limmel, in het bijzonder de kinderboerderij.

De leefbaarheid in Limmel staat onder druk. Vanwege het groot aantal woningen in de sociale huursector van meer dan 50% is Limmel aantrekkelijk voor mensen met een lager inkomen en het plaatsen van kwetsbare burgers. Slechts een derde is koopwoning, zo blijkt uit een onderzoek.²

Was het aantal mensen met een niet-Nederlandse achtergrond enkele jaren geleden al zo'n 30%, met de komst van Oekraïners komen we boven de 40% uit. Limmel is erg tolerant en het huisvesten van deze mensen wordt geaccepteerd. Maar dat heeft ook een keerzijde. Mensen met een andere achtergrond integreren niet in het verenigingsleven. Dat brengt me bij een tweede zorgpunt.

Verenigingen worden gezien als het cement van de samenleving. Ze brengen mensen samen, zorgen voor reuring in de gemeenschap en geven een gevoel van verbondenheid. Op dit punt is het treurig gesteld in Limmel. Veruit het meest actief is carnavalsvereniging De Braniemeekers, zowel binnen als buiten het carnavalsseizoen. Dan hebben we nog Toneelgroep Lummel en de Stichting Buurt voor Buurt.

Er heerst nog steeds woede en onbegrip over het opdoeken van de voetbalvereniging RKCCL in 2017, die plaats moest maken voor het aanleggen van een waterbassin. Dat heeft de sociale cohesie in Limmel behoorlijke schade toegebracht. Dit wordt de gemeente zwaar aangerekend.

Eerlijkheidshalve merken sommige gesprekspartners op dat de levensvatbaarheid van de voetbalvereniging, met nog slechts een beperkt aantal seniorenteams, twijfelachtig was. De door de gemeente voorgestelde optie om te verhuizen naar de Geusselt, vond bij de vereniging geen gehoor.

Het hierboven genoemde onderzoek laat zien dat nog geen driekwart van de inwoners zegt zich thuis te voelen in Limmel. 20% zegt zelfs zich er niet thuis te voelen. Deze cijfers onderstrepen mijn zorgpunten.

5.2 Ontmoetingsplekken hebben het moeilijk

Elkaar kunnen ontmoeten is een noodzakelijke voorwaarde voor een leefbare buurt. In Limmel kan dat in het gemeenschapshuis met de naam Kapelaan Lochtmanhuis en – meer kleinschalig – in de Hoeskamer. Het gemeenschapshuis is kwetsbaar. Daar is het Lochtmanhuis niet uniek in. Bestuurlijke draagkracht is ook in Limmel een uitdaging. Er wordt op dit moment gewerkt aan het installeren van een nieuw bestuur.

² Team Onderzoek en Statistiek gemeente Maastricht, *Staat van de wijk 2022 Buitenwijk 04-oost*, 2023

De meest laagdrempelige ontmoetingsplek in Limmel is de kinderboerderij. Je kunt naar binnenlopen wanneer je dat wilt, alleen of met anderen. Zes dagen in de week, gratis toegang en om iets te drinken of voor versnaperingen betaal je een schappelijke prijs.

5.3 De kinderboerderij kent een geschiedenis van gedoe en onzekerheid

In 2015 gaf de gemeente Maastricht opdracht aan een bureau om een herbestemmingsonderzoek voor Hoeve Rome uit te voeren om daarmee de instandhouding van de hoeve te kunnen garanderen. Het advies was om in de hoeve een maatschappelijke functie te creëren, bestaande uit wonen, werken en ontmoeten.

The Masters toonden interesse om de locatie te exploiteren en melden zich met een plan bij de gemeente. Het idee was dat een woon-, werk- en leerplek voor ‘anders ontwikkelden’ en jonge statushouders met begeleiding door studenten als concept zou worden uitgewerkt. De schuur van de hoeve zou daarnaast dienen als ontmoetingsplek met horeca en diverse diensten, zoals een loket voor zorg- en hulpvragen voor omwonenden. De investeerder van The Masters wilde – eventueel – ook de locatie van de kinderboerderij kopen, de aanbouw renoveren en het (nog te sluiten) huurcontract met de gemeente overnemen. Een en ander zou leiden tot een optimale, integrale herontwikkeling van de locatie.

Maar helaas, in 2020 werd het initiatief afgeblazen, omdat de financiële middelen ontbraken. Dat betekende dat The Masters er op dat moment van afzagen om de kinderboerderij mee te nemen in hun plan. Ook de kinderboerderij had bezwaar tegen de overname van een (nog te sluiten) huurovereenkomst door een externe ‘commerciële’ partij.

In 2017 kwamen bij de gemeente Maastricht signalen binnen uit de buurt die betrekking hadden op zorgen ten aanzien van de verzorging van de dieren en het beheer van de kinderboerderij.³ Uit gesprekken bleek dat de continuïteit van de kinderboerderij in gevaar was, waarop de gemeente besloot om noodzakelijke kosten op zich te nemen. Onderzocht werd of het beheer kon worden overgedragen aan een derde partij. Door verzet vanuit het bestuur en de beheerders werd dit afgewend. Toenmalig wethouder Bert Jongen liet weten dat sluiting nooit aan de orde was geweest. De PvdA diende hiertoe een motie in.

In 2018 had de gemeente het plan opgevat om de drie kinderboerderijen in Maastricht te laten samenwerken en had een bedrag van €1,7 miljoen beschikbaar om te investeren. Kinderboerderij Limmel zag dit niet zitten, omdat men vreesde de eigenheid te verliezen. Opnieuw concludeerde de gemeente dat de beheerstaken bij de kinderboerderij over het hoofd groeiden. Dit leidde bijna opnieuw tot een overdracht van het beheer aan kinderboerderij Daalhoeve. Ternauwernood werd dit voorkomen.

³ Raadsinformatiebrief 15 juni 2018, 2018-18512

In januari 2019 besloot de gemeente dat de samenwerking van de drie kinderboerderijen niet langer noodzakelijk was. Elke kinderboerderij afzonderlijk kon een toekomstplan indienen. Kinderboerderij Limmel heeft daar geen gebruik van gemaakt en heeft daarom ook geen geld ontvangen: een gemiste kans.⁴

Uiteindelijk werd de kinderboerderij niet gesloten, noch werd het beheer overgedragen aan een andere partij.

In 2021 overwoog de gemeente om hoeve Rome te verkopen, inclusief schuur en kinderboerderij aan een partij die er een maatschappelijke invulling aan zou geven. Het was de bedoeling om te kijken naar het gebruik van de schuur en de kinderboerderij zou verder worden doorontwikkeld.

Uiteindelijk heeft de gemeente van dit plan afgezien en besloten om alleen de Hoeve Rome in de verkoop te zetten. Daarmee bleven de schuur en de kinderboerderij voor de buurt behouden. Wel stelde de gemeente de eis dat er een huurovereenkomst moest worden gesloten. De gedachten gingen daarbij uit naar een huurbedrag van € 10.000 en daarnaast zouden ook andere kosten, zoals die voor energie door de gebruikers moeten worden opgehoest. Dit standpunt viel de gebruikers rauw op hun dak. De gemeente deed de toezegging dat externe hulp kon worden ingeschakeld om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn.

5.4 De verhouding tussen gemeente en kinderboerderij is ernstig verstoord

Zoals hierboven geschetst is er in het verleden veel gebeurd. De communicatie verliep telkens moeizaam. De top-down benadering van de gemeente werd door de mensen uit Limmel niet geaccepteerd. Afspraken werden niet nageleefd en toezeggingen niet nagekomen. Pogingen van de gemeente om Limmel in beweging te krijgen strandden keer op keer. Daarom is er nog steeds geen gebruiksovereenkomst over de kinderboerderij en de schuur. Ik stel vast dat ambtenaren het op een gegeven moment ook niet meer weten en elke poging om tot inhoudelijk overleg te komen strandt, omdat in de basis het vertrouwen ontbreekt. Ook bestuurders zagen zich geplaagd voor een dilemma. De stekker eruit trekken was geen optie vanwege het belang van deze ontmoetingsplek. Het is begrijpelijk dat zo'n vraagstuk politiek gevoelig ligt. Aan de andere kant kon de wijze van bestuur en beheer van de kinderboerderij ook niet zo voortduren. Het gevolg van een dergelijke situatie is dat er verlamming optreedt en een begin van een positieve ontwikkeling ver weg is. Het enige dat dan rest is ingrijpen wanneer dat nodig is, maar dat gebeurt dan met fluwelen handschoenen. Alles bij elkaar genomen, is er sprake van een ongezonde situatie.

Het opbouwwerk van Trajekt, dat als verbinder moet optreden tussen burgerinitiatieven en andere partijen, zoals de gemeente, is onzichtbaar gebleven en heeft geen potten kunnen breken.

⁴ Raadsinformatiebrief 16 december 2020

5.5 Onderzoeken is luisteren

Bestuurskundig Adviesbureau Peter Hovens kreeg de opdracht om deze klus te klaren, om een trendbreuk te realiseren. Het vraagstuk van de huurpenningen is in een breder perspectief geplaatst. Het gaat om de leefbaarheid van de gemeenschap Limmel en de positie die de kinderboerderij en de schuur daarin spelen. Een duurzaam toekomstbeeld waarin financiële mogelijkheden gaan ontstaan om de huur en andere lasten te voldoen.

De vertegenwoordigers van de gebruikers van de schuur en direct betrokken ambtenaren zijn in de gelegenheid gesteld om sleutelfiguren aan te dragen. Met (de meeste van) hen zijn gesprekken gevoerd. De gesprekken hebben een goed beeld gegeven van wat er allemaal in positieve en negatieve zin speelt rondom de kinderboerderij.

Het volgende hoofdstuk is een weergave van die gesprekken.

6. Goede bedoelingen zijn niet genoeg

De gesprekken die ik heb gevoerd hebben me inzicht gegeven in het belang dat de kinderboerderij heeft voor Limmel, de hoge mate van betrokkenheid van velen bij het wel en wee van deze ontmoetingsplek.

Ik sprak met ouders die zelf als kind op de boerderij hebben gespeeld. Hoe mooi is dat. Veel mensen spraken vol lof over de beheerders en vrijwilligers, die met veel passie en inzet deze openbare voorziening overeind houden.

Maar er zijn ook kanttekeningen te plaatsen bij zowel het beheer van de kinderboerderij als de manier waarop er wordt bestuurd. De kanttekeningen die ik heb opgetekend uit de monden van meerdere gesprekspartners moet ik hier benoemen. Niet om met een beschuldigende vinger te wijzen, maar om aangrijpingspunten te hebben die de kinderboerderij verder kunnen helpen naar een duurzame toekomst.

Laat ik eerst beginnen met het schetsen van het beeld dat de kinderboerderij oproept. Het heeft een rommelige uitstraling, er staat een gedateerd speeltoestel, de dieren zitten vrijwel allemaal achter hekken, waardoor weinig contact mogelijk is met kinderen. De term ‘houtjes-touwtjes’ om de situatie te beschrijven heb ik meerdere keren voorbij horen komen. Verder wordt er stevig gerookt op de kinderboerderij en dat kan tegenwoordig echt niet meer. Dat gedrag staat haaks op maatschappelijke pogingen om onze kinderen rookvrij te laten opgroeien.

Dat beeld roept bij een aantal mensen vragen op over de kwaliteit van de zorg voor de dieren, over de speelveiligheid en de hygiëne. Natuurlijk ben ik bij deskundigen te rade gegaan om te achterhalen of de situatie echt onder de maat is. Het antwoord dat ik van verschillende partijen kreeg was dat de ondergrens van wat verantwoord is niet wordt overschreden, maar dat die wel in zicht komt. Dat heeft vooral te maken met een gebrek aan geld.

De grote uitdaging is om het geschetste beeld te doen kantelen. De vSKBN, dat is de landelijke vereniging van kinderboerderijen, waar Limmel ook lid van is, maakt gebruik van een kwaliteitsbewijs. Wanneer je aan een heleboel voorwaarden voldoet dan wordt een aanvraag van zo'n bewijs gehonoreerd.

Een belangrijke voorwaarde is dat er een vakbekwaam beheerder is en dat van alle functies functieprofielen zijn opgesteld. Dat is in Limmel op dit moment niet het geval.

Een andere voorwaarde is dat er afspraken moeten zijn over werk- en rusttijden. Die zijn er nu niet. De beheerders staan zes dagen in de week (vóór 1 juli was dat zeven dagen) paraat. Dat is een ongezonde situatie.

Door een gebrek aan vrijwilligers kunnen de taken niet over meerdere mensen worden verdeeld. Het organiseren van activiteiten komt daardoor in het gedrang. Er zijn nogal

wat vrijwilligers afgehaakt, omdat er geen ruimte was voor vernieuwing. Dat is zorgelijk, omdat vernieuwing noodzakelijk is om te verbeteren en te overleven.

Aan de doelstelling van de kinderboerderij, zoals omschreven in de statuten, wordt beperkt invulling gegeven. De kinderboerderij is laagdrempelig en dat is een sterk punt. De toegankelijkheid is groot, in die zin dat de boerderij vaak open is. Ook dat is een pluspunt.

Zoals hierboven geschetst, is de score op het aspect 'aantrekkelijkheid' onvoldoende. Van de educatieve functie is veel te weinig zichtbaar. Er worden nauwelijks kinderactiviteiten georganiseerd. Dat is dit jaar beperkt gebleven tot de kikkerdrilmiddag in maart. Diezelfde activiteit is vorig jaar ook georganiseerd naast een knutselmiddag, een paasactiviteit en de dierenzegening op werelddierendag.

De recreatieve en sociale functie zijn uitermate belangrijk, omdat zij onmisbaar zijn voor een ontmoetingsplek. De onaantrekkelijke uitstraling van de kinderboerderij ondermijnt die functies. Het grote speeltoestel, dat dateert uit het jaar 1995, had vijf jaar geleden al vervangen moeten worden. Dat roept bij mensen de vraag op of het wel allemaal veilig is. Bij de laatste keuring is het toestel niet afgekeurd, maar is wel door een onafhankelijk inspecteur vastgesteld dat de huidige situatie niet veel langer meer kan duren. Het is hoe dan ook geen visitekaartje voor de kinderboerderij. De gemeente heeft geld gereserveerd om over te gaan tot vervanging. Overleg is nodig met het oog op de toekomstplannen.

Ondanks alle goede bedoelingen en inspanningen heeft de kinderboerderij in Limmel niet de kwaliteit die wenselijk is. Zonder verandering zal het niveau verder wegzakken. Dat betekent dat er een forse trendbreuk nodig is. Om die te realiseren is niet alleen geld nodig, maar ook bestuurlijke slagkracht en daar ontbreekt het op dit moment aan.

Het bestuur bestaat uit slechts drie personen. Het heeft al jaren geen voorzitter meer, deze functie wordt sinds zes jaar interim ingevuld. Een secretaris heeft het bestuur niet en de penningmeester heeft een dubbelfunctie, omdat hij tevens beheerder is.

Het bestuur heeft alle energie nodig om brandjes te blussen en komt niet toe aan het structureel verbeteren van zaken die er echt toe doen. Zo is er geen visie op de toekomst van de kinderboerderij, worden de taken zoals omschreven in de statuten niet nageleefd en is er onvoldoende controle op de financiën. Door het gebrek aan bestuurlijke menskracht is aansturing van de beheerders onmogelijk, ook omdat er geen professionele beheerder is die namens het bestuur kan opereren. Kort gezegd ontbreekt de bestuurlijke doorzettingsmacht om stappen naar een betere toekomst te zetten.

7. Perspectief: Nieuw Uitzicht (NU)

7.1 De noodzaak om in actie te komen

Om te beoordelen of het überhaupt nodig is om iets te ondernemen moeten we kijken naar de noodzaak van de aanwezigheid van een ontmoetingsplek in Limmel. Ten tweede moeten we bekijken of een opwaardering van de huidige voorziening noodzakelijk is.

Limmel is een betrekkelijk kwetsbaar stadsdorp, dat wat afgezonderd ligt van Maastricht. Er wonen relatief veel mensen met een andere etnische en culturele achtergrond. Dat leidt ertoe dat ‘samen leven’ in het dorp een uitdaging is, maar geen onmogelijke opgave. Een gepast antwoord daarop is het beschikbaar hebben van een laagdrempelige ontmoetingsplek. Deze voorziening is in de vorm van de kinderboerderij aanwezig en dat is een goede zaak.

We leven nu 34 jaar na de officiële opening van de kinderboerderij Limmel. Wanneer ik kijk naar foto's van vroeger, dan valt mij op dat het toen groener, verzorgder en rustiger uitzag, maar misschien is dat een vertekend beeld.

Het bij up-to-date houden van de kinderboerderij is een taak van de stichting. Dat neemt niet weg dat er na zoveel jaren een nieuwe impuls, zeg maar groot onderhoud, nodig is om de kinderboerderij bij de tijd te brengen en om te voldoen aan wettelijke eisen die steeds strenger worden.

7.2 Gemeentelijk beleid sluit aan op de ambitie

In het coalitieakkoord 2022-2026 *Maastricht, stad van verbondenheid* is een belangrijk thema ‘Veerkrachtige wijken’. Er staat met zoveel woorden het volgende:

Met veel Maastrichtenaren gaat het goed. Maar van een te groot en groeiend aantal Maastrichtenaren staat de veerkracht onder druk omdat er zorgen zijn over geld, over werk, over huisvesting, gezondheid, eenzaamheid, opvoeding of een combinatie daarvan. Op diverse plaatsen in onze stad staat niet alleen de veerkracht van individuen of gezinnen onder druk, maar van grote delen van de wijk, zo bleek uit het recente onderzoek naar veerkracht in Maastricht (juni 2021). Met name in wijken met een grote concentratie woningcorporatiewoningen komen steeds meer kwetsbare groepen te wonen, die zich minder gezond voelen en meer dan gemiddeld gebruik maken van voorzieningen als WMO en langdurige inkomensondersteuning. In deze wijken wordt meer (sociale) overlast en onvoldoende sociale cohesie ervaren en voelt men zich minder veilig dan in andere wijken. Bewoners van deze kwetsbare wijken ervaren een grote afstand tot de gemeente, hebben het gevoel hier weinig invloed op uit te kunnen oefenen en hebben weinig vertrouwen in de toekomst. Willen we een verdere tweedeling in onze stad voorkomen, dan is in deze wijken een omslag nodig.

Alhoewel de gemeente met het project ‘Veerkrachtige wijken’ concreet aan de slag gaat in Pottenberg en Nazareth, geldt de noodzaak voor het streven naar veerkrachtige wijken in heel Maastricht. De veerkracht van Maastricht wordt bepaald door de veerkracht van de wijken.

Limmel heeft op het gebied van veerkracht ook een pittige opgave, waar gemeente en inwoners samen hun schouders onder moeten zetten. Zonder 'ontmoeten' is er geen 'samen'. Zie hier het belang om te zorgen voor laagdrempelige ontmoetingsplekken.

7.3 Planvorming

De opgave is om van de kinderboerderij in Limmel inclusief de schuur een toekomstbestendige laagdrempelige voorziening te maken.

Deze opgave is een verantwoordelijkheid van zowel de gemeenschap Limmel (zie 7.4) als van de gemeente Maastricht. Het is van belang dat we beide verantwoordelijkheden goed definiëren en van elkaar onderscheiden. Het is daarnaast helder dat ze verplichtend naar elkaar toe zijn. Wanneer bijvoorbeeld niemand in Limmel opstaat om bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen voor de kinderboerderij, dan kunnen we van de gemeente niet verwachten dat zij gaat investeren.

Want flinke investeringen zullen nodig zijn om een toekomstbestendige kinderboerderij te realiseren. Deze opgave ligt niet alleen op het bordje van de gemeente, maar er zullen andere bronnen moeten worden aangeboord. Dit is vooral een taak van het bestuur van de kinderboerderij. Verder mag een stuk zelfwerkzaamheid van de inwoners van Limmel worden gevraagd.

Er moet een inrichtingsplan voor de kinderboerderij worden opgesteld door een werkgroep bestaande uit deskundigen, vertegenwoordigers van de gemeente en inwoners van Limmel. Dat plan wordt voorafgegaan door het opstellen van een visie die de vraag beantwoordt 'Wat voor een kinderboerderij willen we zijn?'

Het ligt voor de hand dat het hoe dan ook een laagdrempelige voorziening moet zijn die de sfeer van Limmel uitademt. Het zal een voor meerdere doelgroepen aantrekkelijk ontmoetingsplek moeten zijn, waar het prettig toeven is en waar de combinatie speelvoorziening en dieren ijssterk is. In dit verband kan worden gedacht aan het inrichten van een natuurspeeltuin.

In het inrichtingsplan zal ook aandacht moeten zijn voor uitbreidingsmogelijkheden. Bijvoorbeeld met een beweegtuin voor ouderen of een trapveldje voor de oudere jeugd. Deze wensen zijn al eerder door het buurtnetwerk geuit. Daarmee bedienen we alle leeftijdsgroepen. Dat is noodzakelijk wanneer we inzetten op het centrale thema 'ontmoeten'. Ook de schuur van Hoeve Rome heeft de potentie om uit te groeien tot een ontmoetingsplek voor meer bewoners dan nu het geval is.

Verder hebben we een inpassingsplan nodig om de aansluiting te maken met de omgeving. Verwijzend naar de *Omgevingsvisie Maastricht 2040 Koester de balans* liggen bij Hoeve Rome kansen voor het in stand houden en waar mogelijk versterken van aantrekkelijke routes voor wandelaars en fietsers om de stadsranden te verbinden met de rest van Maastricht. Het grenst aan Buitengoed Geul en Maas en heeft met Rivierpark Maasvallei een groene motor in het recreatief natuurgebied. De ligging aan de Via

Belgica maakt het plaatje compleet om van de kinderboerderij ook een trekpleister te maken voor recreanten en toeristen.

Vanzelfsprekend zullen beide plannen moeten worden getoetst aan de wettelijke kaders en aan andere plannen en wensen die in de omgeving aan de orde zijn. De verwachting is dat aanpassingen in het Omgevingsplan noodzakelijk zijn. Daar moeten de vereiste procedures voor worden doorlopen.

7.4 De inbreng van de inwoners van Limmel

De inbreng van de gemeente is onvoldoende om te komen tot een toekomstbestendige voorziening. Daar is vooral de bijdrage van de inwoners van Limmel zelf voor nodig. Sterker, dat is een noodzakelijke voorwaarde. De leefbaarheid van het stadsdorp wordt gemaakt door de Limmelaren zelf. Dat is hun verantwoordelijkheid en niet die van de gemeente, die hooguit faciliteert.

Zoals eerder opgemerkt is het verenigingsleven onmisbaar voor de leefbaarheid, maar het is tegelijk kwetsbaar. Er zijn ook nog andere partijen die vanuit hun verantwoordelijkheden bijdragen aan de leefbaarheid. Ik stel voor dat alle partijen die op welke manier dan ook, groot of klein, de krachten bundelen in een op te richten vereniging (of coöperatie). Naast de verenigingen/stichtingen zoals BuurtNetWerk Limmel, de Braniemeekeers, de Toneelgroep, ouders van Limmel, Buurt voor Buurt et cetera, horen daar ook de meer institutionele partijen bij, waarbij ik denk aan woningcorporatie St. Servatius, de Hotel Management School Maastricht, IKC De Geluksvogel en Stichting Trajekt. En niet te vergeten studentenvereniging Amphitryon.

Limmel heeft een stevig buurtnetwerk dat zich succesvol inzet voor met name de fysieke leefbaarheid van het stadsdorp, zoals het project Limmel aan de Maas/herontwikkeling Trega Zinkwit. De hiervoor genoemde nieuwe vereniging (ik noem haar voorlopig Leefbaar Limmel) kan de sociale verbinding versterken en bijdragen aan het verstevigen van het netwerk in de buurt. Aan de bundeling van krachten kunnen, of beter gezegd moeten, zij daar samen met BuurtNetWerk Limmel een impuls aan geven.

De vereniging Leefbaar Limmel zou ook het beheer, onderhoud en verhuur van de Schuur tot haar verantwoordelijkheid moeten nemen. De schuur is een belangrijke voorzieningen voor de kinderboerderij en de Braniemeekeers. De carnavalsvereniging gebruikt de schuur voor de bouw van de carnavalswagons; ze hebben geen alternatief. De kinderboerderij gebruikt de schuur voor opslag. De schuur heeft vanwege de grote ruimte meer mogelijkheden die voor andere initiatieven kunnen worden benut, zoals bijvoorbeeld een repaircafé.

Leefbaar Limmel sluit een huur- en gebruiksovereenkomst met de gemeente en genereert inkomsten om de huur te betalen. Die inkomsten kunnen ze halen uit de huur die ze innen van gebruikers, maar dat heeft niet de voorkeur. Het ligt meer voor de hand dat leefbaarheid bevorderende activiteiten worden ontplooid, die ook nog eens een keer geld opleveren.

Zo zouden ze de Hoeve Rome feesten, ooit ontstaan in 1987, weer nieuw leven in kunnen blazen. De nieuwe bewoners van de Hoeve Rome zijn erg bereidwillig om hier medewerking aan te verlenen.

Tot slot kom ik dan bij het bestuur van de kinderboerderij. Dit is dringend aan vervanging toe. Inwoners van Limmel moeten nu opstaan om die verantwoordelijkheid te pakken. De zittende bestuursleden hebben toegezegd voor een warme overdracht te zorgen.

7.5 Financiële opgave

Het is op dit moment nog niet mogelijk om exact aan te geven hoe hoog de kosten zijn die met de transformatie van de kinderboerderij zijn gemoeid. Er bestaat nog geen beeld van een inrichtings- en inspanningsplan en dus ook niet van de daarmee gemoeide investeringsmiddelen. Er ontbreekt ook nog de helderheid over de financiële bijdrage van fondsen.

De kostenposten zijn de volgende.

- Beheerder kinderboerderij (structureel)
- Investerings in de kinderboerderij
- Investerings in aanpalende voorzieningen
- Procesbegeleiding intern en extern

De inkomsten kunnen worden gegenereerd door

- Investeringssubsidie van de gemeente
- Subsidie van de provincie
- Bijdrage van Waterschap Limburg
- Financiële bijdrage van diverse fondsen
- Crowdfunding
- Activiteiten (structureel)

8. Stappenplan

8.1 Korte termijn (tot eind 2024)

8.1.1 Het aanstellen van een procesbegeleider

De in het vorige hoofdstuk beschreven aanpak vergt onafhankelijke professionele aansturing gedurende een periode van pakweg anderhalf jaar. De aanstelling moet zo snel mogelijk gebeuren om meteen aan de slag te kunnen en al wat eerste zichtbare resultaten te boeken. De gemeente zal voor de financiering moeten zorgen.

8.1.2 Het aanstellen van een beheerder

De meest urgente opdracht die moet worden opgepakt is het aanstellen van een professionele beheerder voor de kinderboerderij. De gemeente moet voor de structurele invulling daarvan subsidieruimte in de begroting opnemen.

In klein verband met vertegenwoordigers van de kinderboerderij en de gemeente, aangevuld met een externe deskundige zal een profiel van deze functionaris worden opgesteld. Daarna start de werving. Gestreefd wordt naar invulling per 1 januari 2025. Mogelijk kan al een voorlopige tijdelijke invulling van deze functie worden geregeld wanneer de structurele subsidie nog niet is geregeld.

Na benoeming en overdracht van de beheerstaken kunnen de huidige beheerders als vrijwilliger actief blijven.

8.1.3 Het formeren van de ontwikkelingsorganisatie

De procesbegeleider zal gedurende het hele traject moeten kunnen schakelen met een klankbordgroep, waar hij ook verantwoording aan aflegt. Deze groep bestaat uit drie personen: vertegenwoordigers van de Limmelse gemeenschap, de gemeente en Stichting Trajekt. Zo snel als mogelijk moet de klankbordgroep – die verder geen juridische status heeft – worden aangesteld.

Daarnaast worden er werkgroepen geformeerd voor de verschillende planonderdelen, waarbij vertegenwoordiging van zowel de gemeente als de gemeenschap nodig is, aangevuld met diverse deskundigen:

- inrichtingsplan kinderboerderij annex de schuur
- inpassingsplan voor de omgeving
- werving fondsen

In een latere fase zal een uitvoeringsorganisatie worden opgetuigd.

8.1.4 Het werven van actieve deelnemers

De inbreng van inwoners van Limmel in zowel de ontwikkelings- als de uitvoeringsorganisatie is belangrijk. Zeker zo urgent is dat het aantal vrijwilligers voor de kinderboerderij moet worden uitgebreid en dat het bestuur moet worden versterkt en vernieuwd.

We starten met een bewonersbijeenkomst, waarin de toekomstplannen worden gepresenteerd en mensen worden uitgenodigd om op welke manier dan ook een inspanning te leveren om de ontmoetingsplek voor nu en voor de toekomst op een hoger niveau te tillen. Dat is een interessante uitdaging waarvan ik verwacht dat daar belangstelling voor is.

8.1.5 Het oprichten van de Vereniging Leefbaar Limmel

Er wordt een bijeenkomst belegd met een afvaardiging van alle actieve verenigingen, stichtingen en andere organisaties die op dit moment een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in Limmel. Deze eerste bijeenkomst is een brainstormsessie over het hoe en waarom van het oprichten van een overkoepelende vereniging. Het resultaat zal niet meer zijn dan een eerste schets. Daarna wordt dit stap voor stap uitgewerkt.

8.1.6 Het sluiten van een intentieovereenkomst

Terwijl voorgaande stappen worden gezet, wordt ondertussen gewerkt aan het opstellen van een intentieovereenkomst tussen de gemeente Maastricht en een vertegenwoordiging van de gemeenschap Limmel.⁵ Die overeenkomst behelst de toezegging van de gemeente om (tot op zekere hoogte) te investeren in het plan. Daarnaast de toezegging om de structurele lasten voor de beheerder van de kinderboerderij voor haar rekening te nemen (wellicht voor een minimale periode van vijf jaar, waarna een heroverweging plaatsvindt).

De vertegenwoordiging van Limmel zegt toe te streven naar het samenstellen van een nieuw bestuur voor de kinderboerderij en het initiatief te nemen voor de oprichting van de vereniging Leefbaar Limmel.

Tevens worden afspraken gemaakt over de inspraak van de gemeenschap Limmel in de planvorming.

Zoals al eerder is aangegeven zijn de intenties wederzijds aan elkaar verbonden. Het is een kwestie van gelijk oversteken. Daarvoor kan het nuttig zijn om in de intentieovereenkomst afspraken te maken over periodieke evaluatiemomenten (bijvoorbeeld jaarlijks).

⁵ Het is wenselijk dat BuurtNetWerk Limmel dit op zich neemt

8.2 Middellange termijn (eerste helft van 2025)

8.2.1 Het opstellen van een inrichtingsplan

Voor de middellange termijn wordt er gewerkt aan planvorming.

Voor het plan om de kinderboerderij annex schuur opnieuw in te richten zal eerst een visie moeten worden ontwikkeld. Wat voor een ontmoetingsplek willen we hebben? Voor welke doelgroepen en hoe creëren we voor elk van deze een plek? Hoe passen we daar de voedsel- en kledinguitgifte in? Wat is ervoor nodig om te kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen van vSKBN? Hoe zorgen we ervoor dat de verenigingen in Limmel zo goed mogelijk worden bediend, met name voor wat betreft het gebruik van de schuur?

Er zullen ongetwijfeld nog meer vragen zijn. Het plan moet daar een antwoord op vormen en vooral meerwaarde genereren door het vinden van de combinaties van de verschillende onderdelen.

8.2.2 Het opstellen van een inpassingsplan

Het andere plan betreft de inpassing van de ontmoetingsplek in de omgeving. De kinderboerderij ligt op een unieke locatie, waardoor het een plek kan zijn voor meer dan alleen Limmel. Het geeft toegang tot de landgoederenzone en sluit aan op Rivierpark Maasvallei.

Natuurlijk moeten beide plannen met elkaar corresponderen. Als voorbeeld noem ik de horecavoorziening op de kinderboerderij. Wanneer de plek ook interessant is voor recreanten en toeristen dan vraagt dat ook iets van het horeca-aanbod en -inrichting. Daarnaast moet ook worden gekeken naar de relatie tussen de plannen voor de ontmoetingsplek en andere ontwikkelingen in de omgeving. Denk bijvoorbeeld aan de wens van de gemeente om meer bomen te planten om hittestress tegen te gaan.

8.2.3 Het werven van fondsen

Beide genoemde plannen zullen ook inzichtelijk maken hoeveel geld nodig is qua investering en qua onderhoudsexploitatie. Voor de eerste categorie moeten fondsen en andere bronnen worden aangeboord. Het kan niet alleen een gemeentelijk opgave zijn. Bovendien kunnen door zelfwerkzaamheid van de gemeenschap de lasten worden teruggebracht.

8.3 Lange termijn (vanaf tweede helft van 2025)

Nadat de planvorming en de fondsenwerving zijn afgerond bestaat duidelijk over de haalbaarheid van de plannen. Wellicht is niet alles realiseerbaar of zal de uitvoering gefaseerd moeten worden uitgerold. Het echte werk kan niet eerder beginnen dan wanneer daar helderheid over bestaat. Over de tijdsspanne van de uitvoering kan nu nog geen zinnig woord worden gezegd.

8.4 Het indicatieve tijdpad

Onderstaand tijdpad is richtinggevend en niet in beton gegoten, maar zo krijgen we enig idee van de doorlooptijd.

Actiepunt	Actiepunt gereed
Het aanstellen van een procesbegeleider	november 2024
Het aanstellen van een beheerder	januari 2025
Het formeren van de ontwikkelingsorganisatie	december 2024
Het werven van actieve deelnemers	december 2024
Het oprichten van de Vereniging Leefbaar Limmel	januari 2025
Het sluiten van een intentieovereenkomst	februari 2025
Het opstellen van een inrichtingsplan	september 2025
Het opstellen van een inpassingsplan	september 2025
Werving van fondsen	oktober 2025
Uitvoering van de plannen	PM

9. Afsluitende woorden

In paragraaf 5.4 heb ik mijn zorgen uitgesproken over het gebrek aan vertrouwen tussen de betrokken inwoners van Limmel en de gemeente.

Ik heb de hoop en de verwachting dat dit rapport een toekomstbeeld schetst waar iedereen zich in kan vinden en er de motivatie uithaalt om zich in te zetten om dat beeld tot werkelijkheid te laten komen. Dan keert het noodzakelijke vertrouwen terug.

Het heeft veel te lang geduurd. De behoefte aan een **Nieuw Uitzicht** is groot.

Het is **NU of nooit**.

Peter Hovens

Bijlage 1 Overzicht geraadpleegde bronnen

BuurtNetWerk Limmel, *Buurtpeiling 2023 Stadsdorp Limmel*, februari 2024.

Dagblad De Limburger, *Maastrichtse wijk Limmel ervaart overlast van daklozen*, 1 november 2020.

Dagblad De Limburger, *'Rekenduel' tussen Limmel en wethouder over scheefgroei in woningbouw in Maastrichtse wijk*, 12 juni 2020.

Dagblad De Limburger, *Woningbouw 'Limmel aan de Maas' onzeker*, 10 maart 2020.

Dagblad De Limburger, *Meer dan wonen alleen in Limmel aan de Maas*, 6 oktober 2020.

Dagblad De Limburger, *Stedenbouwkundige Franz Ziegler enthousiast over het feelgood-bewonersplan 'Limmel aan de Maas'*, 7 december 2020.

Dagblad De Limburger, *Ex-gedetineerden naar Maastrichtse wijk Limmel*, 8 april 2021.

Dagblad De Limburger, *'De draagkracht van de Maastrichtse wijk Limmel is al lang overschreden'*, 14 april 2021.

Dagblad De Limburger, *Maastricht verkoopt Hoeve Rome in Limmel aan de hoogste bieder, maar zonder de schuur en de kinderboerderij*, 13 januari 2023.

Dagblad De Limburger, *Afgifte gratis brood en iets extra's bij Kinderboerderij Limmel voorziet in behoefte: 'Hier wordt niks verspild'*, 17 januari 2023.

Dagblad De Limburger, *Hoeve Rome is zonder verenigingsschuur en kinderboerderij Limmel verkocht door de gemeente Maastricht*, 17 november 2023.

Gorren, Wim, *Van Hoeve Rome tot Kinderboerderij Limmel*, 14 december 2020.

Gorren, Wim, *Brief aan het college van B&W, Stadsronde Beweegvriendelijk Maastricht en uitwerking bezuinigingsmaatregel indikken areaal openbare sport- en speelplekken*, 14 maart 2021.

Kamer van Koophandel *uittreksel betreffende Stichting Kinderboerderij Limmel*, 21 april 2024.

Kamer van Koophandel, *Historie Stichting Kinderboerderij Limmel*, 21 april 2024.

Limmel Maastricht (website), *Grootse plannen Masters Greenery Hoeve Rome van de baan!*, 10 december 2013

Gemeente Maastricht, *Koester de balans, Omgevingsvisie Maastricht 2040*, oktober 2020.

Gemeente Maastricht, *Maastricht, stad van verbondenheid, coalitieakkoord 2022-2026*, juni 2022.

Raadsinformatiebrief College van B&W, *Kinderboerderij Limmel*, 15 juni 2018, 2018-18512.

Raadsinformatiebrief College van B&W aan de gemeenteraadsfractie PvdA, *Kinderboerderij Limmel*, d.d. 16 juli 2018, 2018.21935 .

Raadsinformatiebrief *Beantwoording Vragen PvdA ex art. 47 RvO inzake vergevorderde plannen Hoeve Rome*, d.d. 23 maart 2020, 2020-06371.

Raadsinformatiebrief College van B&W aan de gemeenteraad van Maastricht, *Ontwikkelingen rond hoeve Rome*, d.d. 24 september 2020, 2020-26355.
Raadsinformatiebrief College van B&W, *Beëindiging Sociaal Investeringsfonds Kinderboerderijen*, 16 december 2020, 2020-33320.
Raadsinformatiebrief College van B&W, *Beantwoording Vragen PvdA ex art. 47 RvO inzake Hoeve Rome*, d.d. 17 december 2020, 2020.31396.

Team Onderzoek en Statistiek gemeente Maastricht, *Staat van de wijk 2022 Buitenwijk 04-oost*, 2023.

Opbroek, Jérôme, *Limmel, een lichte gemeenschap in zware tijden*, Kwalitatief onderzoek naar de leefomgeving in de Maastrichtse woonwijk Limmel, juni 2022.

Statuten Stichting Kinderboerderij Limmel, 21 november 2014.
Website Stichting Kinderboerderij Limmel.
Facebook pagina Stichting Kinderboerderij Limmel.

vSKBN, *Kwaliteitsbewijs kinderboerderijen*, 6 augustus 2020.

Vier Limmelse partners, *brief aan de gemeente Maastricht inzake toekomst Hoeve Rome*, d.d. 13-12-2020.